

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

Articulus III. A quo constitui possit Coadjutor?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

strare potest, solum concedendus est Coadjutor pro spiritualium administratione. Quia Coadjutor ad supplendum impedimentum Coadjuti designatur, sic Azor 2. p. l. 3. c. 2. q. 10. Aug. Barbosa 3. p. de potest. Episc. alleg. 63. n. 13.

ARTICULUS III.

A quo constitui possit Coadjutor?

658 **P**Ræmittendum, multiplices esse causas, propter quas Coadjutor datur; reduci tamen omnes vel ad impotentiam, cum non potest, vel negligentiam, cum non vult, præstare illa, quæ vi officii, propter quod habet beneficium, præstare tenetur; ex impotentia, si provenit ex Senio, debilitate corporis, velex amentia, vel ex alia infirmitate, ac denique ex defectu scientiæ & prudentiæ; negligentia verò provenit ex malitia. Ex quacunque igitur causa proveniat defectus in officio, & per Beneficiatum non reparatur, dari potest Coadjutor; colligitur ex c. *Tua nos. de Cleric. agrotante* & c. *pastoralis. cod. tit. in 6.* & *Trid. Sess. 21. c. 6. de reform. & tradit.* Azor 2. p. *instit. mor. lib. 3. c. 2. q. 3.* Gonzalez de Mensibus, *Glossa 5. §. 9. an. 19.* his præmissis.

659 Quæstio est I. quis possit dare Coadjutorem Episcopis, vel aliis eo Superioribus? de hac quæstione agitur c. *unico, h. t. in 6. ibi*: Pastoralis officii debitum exequentes, declaramus atque statuimus, *Coadjutorum Episcoporum, & Superiorum Prælatorum dationem intelligendam esse de causis majoribus, & referendam ad Sedem Apostolicam, ac ab ea (consuetudine non obstante contraria) tantummodo postulandum.*

660 Huic decisioni moderationem aliquam ibidem statim subjungit Bonifacius VIII. Author illius c.

Prima est, *ibi*: *ne hoc prætextu Ecclesiæ (existentes præcipue in remotis) dispendia patiantur*: nos eorum in hac parte indemnitatibus præcavere volentes, hac generali constitutione sancimus, *ut Episcopus Senio aut valetudine corporali gravatus, vel etiam alias adeo impeditus perpetuo, ut officium suum nequeat exercere: possit de sui consilio & assensu Capituli vel majoris partis ipsius, unum, vel duos, Auctoritate Apostolica, Coadjutores assumere, ad dictum*

officium exequendum. Si verò Episcopus demens, & quid velit, aut nolit, exprimere nesciat, vel non possit: tunc ejus Capitulum, vel duo ipsius partes, eadem auctoritate, unum, aut duos Coadjutores assumant idoneos, qui ejus officium exequantur.

Altera est *ibi*: *Si verò Episcopus demens fuerit Senio aut incurabili morbo gravatus, vel perpetuo impedimento detentus, ad sui executionem officii reddatur inutilis: & Coadjutorem assumere, vel habere noluerit, licet à Capitulo requisitus proprio, se illius non indigere suffragio forsitan asserendo: tunc nil per Capitulum innovetur, sed hoc casu, & etiam proximo idem Capitulum, Episcopi & Ecclesiæ suæ conditionem & statum, ac facti circumstantias universas, quam citò poterit fideliter & explicitè referat ad notitiam dictæ Sedis, recepturi humiliter, & efficaciter impleturi, quod super hoc per Sedem ipsam contigerit ordinari.*

Tertia, *ibi*: præsentī quoque adjiciemus sanctioni, *ut Coadjutores hujusmodi, de preventibus Prælatorum, in quorum assumentur auxilium, sumptus recipiant moderatos; ab alienatione qualibet de bonis Ecclesiasticis Prælatorum ipsorum, vel Ecclesiæ suarum, quomodolibet faciendâ, penitus abstinentes: rationem non solum in districto examine, sed & Prælati eisdem (si sana mentis extiterint) ac Capitulis eorundem, seu etiam ipsorum Prælatorum Successoribus (si hoc antea non fecerint) plenariam reddituri. Cæterum quod de Episcopis præmittitur, ad Superiores etiam Prælatos esse volumus, & intelligimus referendum.*

Quæstio 2. est, quis valeat dare Coadjutores aliis Beneficiatis Episcopo inferioribus? Communis responsio est, quòd is, ad quem aliàs pertinet institutio, nimirum Episcopus, vel Legatus; quibus enim instituendi jus de jure datum est; à fortiori etiam datum est jus designandi Coadjutorem, ubi hoc exigit necessitas Ecclesiæ, cui institutus in ea deservire non valet, morbo, senio, debilitatione, vel simili defectu, instituti; sed sine remotione à jure beneficii, sic Abbas in c. *fin. h. t. n. 5.* Joann. Andr. *ibid. n. 7.* & alii.

Dubium

Dubium autem est 1. an Episcopi, & similes, cum opus fuerit, Beneficiis deputare Coadjutorem, possint illum deputare *perpetuò*, & irrevocabiliter? 2. an cum jure futura successione? 3. an designatio Coadjutoris cum jure successione obtineat, licet non fiat specialis derogatio CC. Trid. Sess. 21. de reform. c. 6. dicenti: *Coadjutores, aut Vicarios, pro tempore deputare, partemque fructuum ejusdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter providere possint, quacunq[ue] appellatione, & exemptione remota.*

664 Ad 1. R. ab inferioribus summo Pontifice non posse constitui Coadjutores, nisi *temporales*, nimirum durante necessitate Coadjuti, ratio sumitur ex verbis Tridentini relatis num. præced. ibi *pro tempore deputare*, id quo colligitur ex ipso etiam sine, propter quem Coadjutoria fiunt; nec talis designatio Coadjutoris ab executione impeditur, etiam interposita contra eum appellationem; quamvis causam transferat ad Superiorem; sic Barboſa p. 3. allegat. 63. n. 10.

665 Ad 2. R. Coadjutorem cum jure successione à solo summo Pontifice dari posse; sic Azor p. 2. l. 3. c. 2. q. 2. Garcia p. 4. c. 5. n. 16. & alii communiter; nam solus Pontifex jus commune alterare potest; omnis autem provisio, seu promissio beneficii *non vacantis*, sed vacaturi, jure communi irrita est, & nulla ex dict. ergo. Extat in hac materia speciale c. in decreto, 7. q. c. *Petisti* 17. quoad plura in rem præsentem continet.

Cum enim Bonifacius, Archiepiscopus Moguntinus, à Zacharia summo Pontifice petiisset, ut de ipsius consulto, superveniente sibi senectute, atque corporis imbecillitate, si poterit invenire, alium in eadem Sede, in qua præest, pro sui persona debeat collocare, respondit ei Pontifex, ut habetur in cit. c. sic loquendo: Nos verò, adjutore DEO, consilium præbemus tuæ sanctitati, ut pro salute animarum rationabilium, fautore Christo, *Sedem, quam obtines, Moguntina Ecclesia, nequaquam relinquant.* Sin verò Dominus dederit, *juxta petitionem tuam*, hominem perfectum, qui possit sollicitudinem habere, & curam pro salute animarum, *pro tua persona illum ordinabis Episcopum*, eritque in Evangelio

tibi credito, & ministerio Christi portando, in omni loco requirens, & confortans Ecclesiam DEI.

Deinde in epist. ult. ad eundem, si ⁶⁶⁶ *ad eundem divina voluerit clementia, post tui diem transitus superesse, si cum aptum cognoveris*, & in tua voluntate fuerit definitum, eâ horâ, quâ te de præsentis sæculo migraturum cognoveris, præsentibus cunctis, *tibi successorem designa, ut huc veniat ordinandus. Hoc nulli concedi alii patimur, quod tibi charitate cogente largiri censuimus.* Item ibid. paulo superius. De eo autem, quod tibi successorem constituere dixisti, *ut, te vivente, in tuo loco eligatur Episcopus*, hoc nullâ ratione concedi patimur: quia *contra omnem Ecclesiasticam regulam, vel instituta Patrum* esse, monstratur; sed volumus, ut tibi ministret, & sit in Evangelium Christi adjutor. Nimis enim reprehensibile esse, manifestum est, *ut te vivente, tibi alium substituamus*: sed hoc commoneamus, ut quamdiu te divina jusserit Clementia superesse, sine intermissione orare non cesses, ut tibi DEus illum successorem concedat, qui possit esse placabilis, & populum irreprehensibiliter regere valeat.

In quo textu notandum, quòd, post ⁶⁶⁷ quam Pontifex Bonifacio indulſit facultatem eâ horâ, qua se de præsentis sæculo migraturum cognoverit, sibi designandi successorem præsentibus cunctis, statim subjungat: *hoc nulli alii concedi patimur, quod tibi, charitate cogente, largiri censuimus*; id, quod etiam apertè demonstrant verba seqq. *de eo autem, quod tibi successorem constituere dixisti, ut te vivente &c.* ut supr. Et ideo ut videri potest apud Barboſ. in c. *ſi Petrus* 8. q. 1. n. 2. nec summus Pontifex in vita sibi potest eligere Successorem.

Ad 3. R. quòd sic; quia non extat ul- ⁶⁶⁸ lum Concilium, cui designatio Coadjutoris cum jure successione taliter à Pontifice facta, contrarietur; præsertim cum in c. *Licet* 2. de Præbend. in 6. dicatur, Ecclesiarum, personatum, dignitatum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum *plenariam dispositionem* ad Romanum Pontificem pertinere, ita, quòd non solum, ipsa *cum vacant*, de jure conferre potest; *verum etiam jus in ipsis tribuere vacaturis.*

U 3 Dices:

669 Dices : contrarium videri in cit. c. *petiisti*, ut patet ex ejus verbis relat. in n. 666. & seq. Deinde, ex Trid. *Sess. 25. de reform. c. 7.* ibi: si quando Ecclesiæ Cathedralis, aut Monasterii *urgens necessitas*, aut *evidens utilitas* postulet, Prælato dari Coadjutorem, *is non alias cum futura successione detur, quàm hac causa prius diligenter à sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illo concurrere certum sit, quæ à jure & decretis, hujus sanctæ Synodi in Episcopis, & Prælatiis requiruntur; alias concessiones, super his factæ, subreptitiæ esse censeantur.* Sed *re.* prædicta jura non loqui *procasu*, quo Pontifex ex rationali causa, necessitate, vel utilitate Ecclesiæ id exigente, procederet. Accedit pro 2. quia ipsum Tridentinum, ut sæpe alibi diximus, *Sess. 25. decret. ult.* specialiter excipit *Summi Pontificis Auctoritatem*, quam non obstantibus decretis suis reformatione morum, & Ecclesiastica disciplina, *semper salvam esse voluit.*

670 Ex dict. coll. Episcopo, & superioribus eo, in casu impediendi ex morbo, senio, vel debilitatione, licere sibi substituere Coadjutorem, ex n. 664. Sed solum temporalem, ac sine jure successione, ex n. 665. deinde, ex iisdem causis, si Episcopus, vel eo Superior, taliter impeditus, adjutorem temporalem non assumeret, id posse fieri à Capitulo, *non tamen invito Coadjuvando*; quo casu, si Capitulum judicaret necessarium Coadjutorem, Episcopo illum recusante, rem ad summum Pontificem deferendam esse, juxta n. 661. ubi, verè Episcopus contradictionis incapax foret, ut si esset dæmens, posse constitui, sed temporalem, & sine jure successione, ex n. cit. Denique, Episcopo, & similibus, nec temporalem Coadjutorem dari posse, ab Archiepiscopo, vel majoribus eo, sed inferioribus summo Pontifice, ex n. 659.

ARTICULUS IV.

De Coadjutore, in genere.

671 **S**upponendum juxta impedimentum Coadjuti Coadjutorem concedi ut dictum est, hinc, si Coadjutus, tam temporalia, quam spiritualia administrare impeditus est, Coadjutori concedenda est libera potestas spiritualium, & tem-

poralium administrandi: at si temporalia administrare potest, solum concedendus est Coadjutor pro spiritualium administratione. Quia Coadjutor ad supplementum impedimentum Coadjuti designatur: Sic Azor 2. p. l. 3. c. 2. q. 10. Aug. Barbosa 3. p. de potest. Episc. alleg. 63. n. 13. quo posito.

Quæstio 1. est, quæ requirantur in 672 Coadjutore dando? *re.* quòd ea, quæ administratio exigit in his, in quibus Coadjuto substituitur. Quare in Coadjutore solum *temporalium*, necessaria est scientia: ad rectè fungendum tali munere, in *Spiritualium* verò, quæ desiderantur in beneficii administratione spirituali; hinc ead. in illo ætas desideratur: quam jure ordinario exigit beneficium, si ei jus in tali beneficio constitutum foret; Sic Azor p. 2. l. 2. c. 2. q. 6. & ideo etiam Coadjutor in spiritualibus, nequit esse Laicus, seclusà dispensatione Papæ, c. *Judicatum* 5. dist. 89. *Nov.* autem *per futuram successionem* solum dari jus ad beneficium; non jus *in beneficio*, consequenter Coadjutoriam non esse propriè beneficium; Sc Abbas c. *de Rectoribus* de Clerico ægrot. n. 6. Azor 2. p. *instit. mor. l. 3. cap. 2. q. 4.* Quapropter Coadjutus beneficium retinet, tamen impotens sit illud administrare c. *ex parte de Clerico ægrot. c. unico eod. tit. in 6. Trid. Sess. 25. de reform. cap. 7. & tradit. Navarr. conf. 1.* de Clerico ægrotante. Gonzalez ad reg. 8. *Cancellar. Gloss. 5. §. 9. n. 32.* Garcia de beneficiis 4. p. c. 5. n. 5.

Quæstio altera est, unde, & ex quibus 673 Coadjutori providendum sit? *re.* id definiri in c. *Unico*, h. t. in 6. §. *presenti* ibi: *presenti quoque adjicimus sanctioni, ut Coadjutores hujusmodi de proventibus Prælatorum, in quorum assumuntur auxilium, sumptus recipiant moderatos, ab alienatione qualibet de bonis Ecclesiasticis Prælatorum ipsorum vel Ecclesiarum suarum, quomodolibet facienda, penitus abstinentes: rationem non solum in districto examine, sed & Prælatiis eisdem (si sanæ mentis extiterint) ac Capitulis eorundem, seu etiam ipsorum Prælatorum successoribus (si hoc antea non fecerint) plenariam reddituri. Cæterum, quod de Episcopis pramittitur, ad Superiores etiam Prælatos esse volumus,*